

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Cena prasetom.

Za praseta se zahtevajo danes neverjetno visoke cene, tako da je morala že oblast vmes poseči, da se napravi konec temu neopravičenemu draženju. Kakor je bilo čitati v zadnji številki tega lista, je bilo nekaj slučajev že kaznovanih.

Te visoke cene, ki znašajo za živo težo po 8 do 10 kron za kilogram žive teže in več, so za naše rejce v dvojnem oziru previsoke. Prvič, ker si marsikdo sploh ne more kupiti praset za tako visoko ceno in drugič, ker bi se moralo tako drago nakupljene živali nekaj mesecev zastonj rediti, da bi se povrnilo tako visoki nakupni stroški.

To oboje je pa na škodo našemu splošnemu gospodarstvu!

V javnem blagru je, da se reja praset kolikor mogoče pospešuje, tudi v rokah naših manj imovitih rejcev, naših malih in manjših posestnikov, da se na ta način izrabi vsaka prilika za to rejo in da se izkoristijo vsa mogoča krmila za rejo teh živali. To je pa pri sedanjih cenah nemogoče.

V javnem interesu je pa tudi to, da se reja praset izplača od prvega početka naprej in da se ne tratijo krmila s prazno rejo, namreč s tako rejo, kjer je treba po par mesecev čakati, da pridejo živali do svoje nakupne vrednosti. Pri sedanjih cenah se pa prva reja, namreč reja v prvih mesecih, ne more izplačati.

Zato je pa neopravičeno, da se zahtevajo tako visoke cene in da se te cene tako naganjajo! Na ta način si gospodarji sami sebi škodujejo, kar je toliko bolj obžalovati, ker se s tem otežuje vsa prašičjareja, ki je ravno za manj imovite sloje kmetškega stanu velikega narodno gospodarskega pomena.

R.

Apno.

Apno se rabi v kmetijstvu za razne namene, med drugim tudi za škropljenje trt ali, boljše rečeno, za pripravljane škropilne tekočine. Apno se izdeluje iz apnenca. Apnenec ali apneni kamen je spojina ogljikove kisline in apna. Ako apnenec žgemo,

oglikova kislina, ki je plin, uide v zrak in v peči ostane apno, ki ga imenujemo živo apno.

Če poskropimo ali polijemo živo apno z vodo, se ugasi, to je, navzame se vode in razpade v prah.

Sto kilogramov apna vzame pri tem 32 litrov vode vase.

Če pustimo živo apno ležati, se tudi samo od sebe vgasi, ker jemlje zračno vlago vase. To se seveda vrši bolj počasi.

Če polijemo apno z večjo množino vode nego je treba, da se samo ugasi, dobimo mastno apno.

Tako apno se pri nas največkrat pripravlja in hrani. Žalibog se pa hrani večinoma prav slabo, tako da ni večkrat prav nič vredno.

Vgašeno apno se na zraku kviri, to je iz zraka potegne zopet oglikovo kislino vase in se spremeni zopet v apnenec. To vidimo najbolje na apneni vodi. Če namreč raztopimo košček apna v vodi in pustimo potem vodo nekaj časa stati, se na njeni površini naredi tenka, svetla skorjica ali škrlup. Ta tenka skorjica ni nič drugega kot tenka plast apnenca, ki se je napravil na ta način, da se je oglikova kislina, ki se nahaja v zraku, spojila z apnom, raztopljenim v vodi.

Nekaj podobnega se godi, če leži ugašeno apno v odprti jami na zraku. Tu se spreminja polagoma v apnenec, seveda ne takoj v cele kamne, ampak le v droban apnenčev pesek.

Tako apno postaja, kakor pravimo peščeno in s tem manj vredno. Zato je treba, da apno pred škodljivim učinkom zraka zavarujemo. To storimo najbolje, če ga tako dobro zakrijemo, da ne more zrak do njega.

Manjše množine apna spravljamo na primer lahko v stare sode z vratcami, ki jih dobro zapremo in postavimo v klet, da se ne razsušijo.

Večje množine vgašenega apna pa najbolje spravimo v jame. Jama naj bode obzidana ali vsaj z dilami obita, da se apno z zemljo ne meša in ne maže.

Kadar apno v jamo napolnimo, zakrijemo jamo z dilami in te zasujemo z zemljo, ki apno najbolje varuje pred škod-

ljivim učinkom oglikove kisline v zraku.

Če apno rabimo, odkrijemo nekaj desk in ko apno iz jame izvzamemo, ga zopet z deskami in zemljo dobro zakrijemo.

Tako se ohrani apno lahko leta in leta sveže in v dobrem in porabnem stanu; če se pa pusti apno v odprti jami ležati in če se presuši, potem postane kmalu slabo.

Slabega apna je treba za napravo škropilne tekočine vzeti več kot dobrega. Vsled tega postane ta tekočina bolj gosta, težje se z njo škropi in škropilnice zamaši, zlasti pa tudi zaraditega, ker ima slabo apno obilo drobnega peska v sebi.

Vinogradniki, ne puščajte tedaj apnenih jam odprtih, temveč jih takoj, ko vanje apno napolnite, zakrijte in vselej, kadar apno ven vzamete, zopet zakrijte. Le tako boste imeli vedno dobro mastno apno za škropljenje trt in tudi za druge namene na razpolago.

B. Skalicky.

Belokranjski - vestnik. -

Iz Preloke pri Vinici. Hudomušneži pravijo, da je Bog pri vstvarjenju sveta pozabil na Preloko, zato jo je, ker ni bilo drugje na Kranjskem že več prostora, potisnil doli v kotiček ob Kolpi. Ne vemo sicer, koliko je na tem resnice. Pa če tudi smo v kotičku, smo pa zato na prijaznem hriščku z lepim razgledom doli po Hrvaškem. Pa tudi gibljenje se še nekaj. Dajemo Bogu in cesarju kot drugod po Kranjskem. V vojnem metežu tudi na naš kotiček niso pozabili. Dali smo cesarju dosti krvnega davka, pa še več bi ga, ko bi ne bil izvalil ameriški dolar toliko moških čez lužo. Podpirali smo razne dobrodelne namene: nabirali platno, nove vreče za vojake, dajali za Rdeči križ, slepce, begunce itd., kolikor smo pač mogli. Izmed junakov na bojišču smo izgubili, kot so že poročale „Novice“, četovodja Miko Starešinič, ki je padel pred enim letom pri Jablonki v Galiciji. Padel je tudi dne 14. junija lanskega leta ob Dnjestrju Miko Balkovec, star 32 let, vesten in marljiv gospodar. Že dolgo časa se nahaja v ruskem ujetništvu četovodja Miko Starešinič, posestnik iz domače vasi. Tudi Miko Čemas in Franc

Starešinič, oba iz Zilj, sta zašla med ujetnike. Pogreša se prejšnji cerkvenik Peter Radovič. Stal je proti Rusom. Prej je vedno domov pisaril, a že kakih devet mesecev ni glasu več od njega. Bil je vesten cerkvenik, zelo pošten mladenič, priljubljen pri vseh. Njegov brat Jožef, ki je bil ranjen od laškega šrapnela na roki in se zdravil v Čakaturnu na Ogrskem, je bil prišel za en teden na dopust. Marsikaj zanimivega nam je povedal iz vojske. V Temešvaru na Ogrskem se nahaja v bolnišnici obč. odbornik Miko Gerdun, ki se je nalezil nevarne bolezni v boju proti Srbom. — Brati smo tudi začeli. Letos prihaja k nam 18 „Dol. Novic“, dosti za našo malo župnijo, 24 „Domoljubov“ in 14 „Bogoljubov“. Tudi število mohorskih udov se je več kot podvojilo. Treba s časom naprej!

Iz Adlešič, 26. febr. Kako dolgo rabi v sedanji vojski pismo iz Ruskega na Kranjsko, kaže nam ta-le slučaj. 20. sept. lani pisal je naš vojak Ivan Grabrijan iz Adlešič h. št. 25. svojemu očetu vojno dopisnico, na kateri mu sporoča, da je od 12. septembra v ruskem ujetništvu. Piše tudi še: 6 dni smo marširali, zdaj gremo pa na vlak. Druzega ni pisal razun da je gratuliral očetu za god za dan svetega Mihaela. In to dopisnico so dobili šele včeraj, t. j. čez več, kakor 5 mesecev. Iz tega se razvidi, da se bo gotovo še marsikateri Slovenec oglasil iz ruskega ujetništva, o katerem se gotovo misli, da je že med mrtvimi, ko ni o njem več mesecev nobenega glasu.

Letošnja silna draginja se kaže tudi pri drvih. Seženj drv stal je letošnjo zimo v Metliki, kakor se govori, 50 K. Neka žena iz Karlovca pa je pisala svoji sorodnici v Adlešiče, da naj ji pošlje na kak način, četudi po železnici, seženj drv, da bi ji poslala za nje rada 90 K.

Da se približuje pomlad, kaže nam tudi to, da so se vrnili k nam izmed ptic-selišč že škorci. 18. febr. sem videl prve 4. Tako zgodaj se k nam še niso vrnili.

„Dol. Novice“ bi ne smele manjkati v nobeni hiši na Dolenjskem.

LISTEK.

Pravljica o Kurentu.

Marsikdo še ni veliko slišal o Kurentu, o njegovem značaju in življenju. Zares, tudi sedanji resni čas ni primeren za premišljevanje o Kurentu toda, ker ima ravno letošnje leto nenavaden dolg predpust in je v torek pusta god, prinesemo vkljub temu male črtice iz bivanja Kurenta na zemlji. Je pa tudi dobro za človeka, da saj nekoliko trenutkov pozabi svetovni bol, ter se saj za malo razvedri od trpečih in mučnih skrbi.

Še pred rojstvom Kurenta je prosila njegova mati Boga, da bi podaril njenemu otroku tri dobrote: Naj bi bil otrok v tisti umetnosti, ki ga bode najbolj veselila, pravi mojster, kakršnega še svet ni videl; drugič, naj bi ga ljudje povsod radi sprejemali in tretjič, naj bi v svojem življenju vsaj toliko dobrega storil, da bi prišel v nebesa, četudi ostane samo za vrati. Ku-

rentovi materi so se zares vse tri prošnje izpolnile, ker je tako zelo pobožno molila. —

Kmečki stan zdel se je Kurentu pretežaven; tedaj se je izučil rajši za kovača. Postal je ob enem pijanec. Smrdelo mu je vsako delo, tudi kovaško. Tedaj se je pa naučil tudi na gosli igrati. Godel je tako lep, da je svet strmel. Živel je lahko brez truda, ker so ga povsod radi imeli in ga vabili na vsako veselico. To je bil direndaj, kjer so pele Kurentove gosli! Kdor je to njegovo godbo le od daleč zaslišal, je začel plesati, naj je bil mlad ali star. In če tudi ni hotel, je moral plesati, ker so mu začele noge kar same drecati in poskakovati. . . Tako moč je imel Kurent v svojih goslih! Ali dostikrat je pa ljudem tudi nagajal in jim delal kvar in sramoto, da so ga hudo preklinjali. Ženske so nesle v mesto v košarnah jajca na prodaj. Kurent pride za njimi in jim zagode. Babe začno radosti vriskati in plesati, košarne jim pa popadajo na tla, da se jim pobijejo vsa jajca. — Pastirji so iskali po trnju in grmovju tičjih

gnezd. Kurent se prikaže in jim začne gosti. Ubogi pastirji skačejo, se vrté in premetavajo po trnju, da so bili kmalu vsi razprskani in krvavi. — Tlačani so spravljali grajsko mrvo. Ko se oglasijo Kurentove gosli, začeli so plesati in so plesali brez oddiha, dokler privrši nevihta in jim premoči vso mrvo. Gospoda to izve in napove koscem hudo kazen. Tlačani pokličejo v svoji nesreči na pomoč Kurenta, krivca napovedane kazni. Kurent jih usliši, se približa gospodi in ji zagode. Graščak zgrabi svojo gospo, njegovi sinovi svoje sestre in šlo je hop na okoli po travniku! Gospodi se pridružijo tudi tlačani in še mnogi drugi ljudje, ki so prišli gledat in poslušat. — V nedeljo je duhoven ljudi ostro svaril, da naj se skrbno ogibljuje hudobnega Kurenta. Kurent to izve, pa hajd v cerkev! Bila je polna cerkev ljudstva. Začel je gosti. Ljudem popadajo knjige na tla in vsa cerkev se spremeni v plesišče. Duhoven je hotel ljudi karati, pa tudi njemu šine ples v noge in se je začel vrtiti na vso moč. To je bilo strašno pohujšanje!

Kurent ni hodil rad v cerkev in še zdaj, ko je prišel, bi bilo bolje, da bi ostal doma. —

V peklju so se hudobe že naprej veselile, da bodo dobile med-se takega umetnika. Poslale so k njemu svojega prvaka, tistega zlodja, ki šveplje na eno nogo. Hudič pozdravi Kurenta v imenu vse peklenske družine in mu pove, s kakim veseljem ga čakajo v peklju. Kurent prime gosli in veli: kdor je vesel, naj tudi pleše! Začel je gosti in prvak vseh zlodjev je moral plesati. Za švepsto nogo to ni majhna reč. Hudoba prosi Kurenta, da bi prenehal ali poredni godec se ne da tako brž preprositi. Hudič je javkal in tulil, da je bilo groza. Godba in ples sta trajala ves teden. Kurent je pozabil na jed in pijačo, tako silno ga je veselila ta kratkočasnica s hudobcem. Izpustil ga ni prej, dokler mu niso omahnile trudne roke. V peklju so se ga zdaj manj veselili. Noč in dan so premišljevali hudobci, s kakimi strahotami ga bodo trpinčili in mrevarili, kadar jim pride v pest. Zdelo

Vojna maskarada.

Kaj to buči, kaj to bobni,
kaj stresa se, rjovi, hropi,
ko da ogrodje bi svetá
se s hrupom rušilo na tla!

Ta plamen velikanski,
ta bajni žar neznanski,
ki z grozo me navdaja — o,
povej, povej mi, kaj je to?

Predpustno ti je to vrvenje,
kot ga doslej ne vé življenje.
Le noter pojdi, kar naprej,
pa maskarado si oglej. —

Kaj — kaj je to? O bog ti moj,
varuj nesreče me nocoj!
Omoten stopim na plesišče,
svetovnihi čudov pozorišče.

Zamaknen obstojim, zijam,
li mrtev sem, li živ, ne znam.
Da dvignejo prireditve slavo,
izbrali so redko si razsvetljavo,
raket, reflektorjev žarni svit
po vsej dvorani je razlit.

Pa kaka glasba, „donna santa“,
nikjer ne vidiš muzikanta,
pa vendar ti povsod brni
in piska, tuli in gromi.

Čuj, puške, granate, šrapneli pojó,
ki vzdramljajo vrsto za vrsto hrupno.
Brezkončna je dvorana plesna,
kjer množica vrví kot besna,
ves svet se suče tu,
še črnici grdi, hu!

Zuave, Gurke, Indijane
in Senegalce vidim zbrane,
med belokožce silijo
in strašno rogovilljo.

In polno tudi je živali —
našumljeni ljudje so, kali.
Prelesten ženski svet je tu,
so pač kraljevskega rodu.
Ponosno dvigajo ti glave
in korenjaške so postave.
Krog njih se muza par in par,
da lep pogled dobil bi v dar. — —

Haha, lej lej ga kavalirja,
kako nerodno semkaj dirja,
po tleh peruti vleče, ho,
zapleta vanje se z nogó.

Kikeriki! —

Kaj češ pa ti?

Germaniji dvori ta duša,
za se jo pridobiti skuša;
zlat prstan vzela mu nekoč,
za njim zdaj joče dan in noč.
„Daj, daj, najlepša krasotica,
razvedri zopet moja lica,
pa daj, kar moje je, nazaj,
hvaležen bom ti vekomaj.“

Germanija se šali:

„Si li ob pamet, kali,
kar moje je, tega ne dam,
poišči si ti prstan sam!

Kaj vitezu storiti,
ti mora znano biti,
pogumen pač junak
dobi to svoje vsak.“

Ob strani se prikaže **Jarec**,
blaziran, krivonosí starec,
s taktirko se v roki nemarno igra,
prav važnega nekaj **Kokotu** šušljá.

V pogovor se vtakne bahati **Anglež**,
namazan mu jezik je, vstrajen in svež.
„Oj, kaj pa ti bi rad od mene,
za tebe ne najdem stvarce nobene.“
„Pač, pusti čez morja vsa meni oblast,
za tebe in mene največja bo čast.“

In ko naprej se govori,
se ljubosumnost že rodi.

Francoz, že poln bodoče sreče,
Germaniji na uho šepeče:
„**Anglež** je lopov, ne veruj mu,
in nič preveč ne obljubuj mu.“

Anglež odrine **Franca** proč,
Germaniji pravi, hinavski jo zroč:
„Le mene slušaj, **Franc** falot je,
kjer laž doma je, tam povsod je.“

Naposled je bila sklenjena stvar,
brez plesa da tukaj ne bode nikdar.
Kdor pleše do najskerajnih sil,
ta lovor venec bo dobil. —

Na novo se glasba je pričela,
dvorana cela je strmela.
Francoz, **Anglež** spustita se,
po tlaku divje podita se,
podita se, potita se,
v vrtinec najhujši spustita se,
Germanijo da bi utrudila,
a njej najmanjša ni še sila.

Že težko sôpeta oba,
Germanija jima se smehlja.
Napenjata zadnje še moči —
sedaj pa že več upa ni.
Oba se stegneta po tleh,
in sôpeta kot počen meh.

Kikeriki pred kurnik svoj
se splazi, bridko toži, joj!
Naš **Jarec** pa bleje: „U“, „U“, kam
naj zdaj na varno se podam?
Sram ju je pred **Osmanijo**,
pred **Avstrijo**, **Bolgarijo**.

Galipolj, Dardanele
še niso izzvenele,
ušesa pač še polna so
spominov na Macedonijo.
V Solunu pa še čaka strah,
če bo tako, bo vse šlo v prah.

Germanija pa tu ob strani
kot sokol gleda po dvorani,
približa se ji **Avstrija**,
prijateljsko ji roko dá.

To vidi **Medved**, strah zverine,
pa pocedijo se mu sline.
Zakaj bi ne? Poskusimo,
da kremplje si nabrusimo.
Kar skoči tja, obe objame,
ha, kliče strastno, to je za-me! —

En sunek, pa že **Stric** leži,
vse štiri bolešno od sebe moli.
Z obvezano zdaj bučo hodi,
ter po dvorani širni blodi,
o Mazurih sanja, Gorlicah,
povsod je tepen, da je strah.

Ko pa zagleda **Jarca** brata,
ježi se kučma mu kosmata:
„Po kostanj si me ti poslal,
ker sam si opeklin se bal,
le čakaj, tudi ti boš dal,
kar gre, ko svet bo plačeval.“ — —

Ho, kdo pa tamkaj brunde kuje,
nad svetom bridko se huduje?
Pa morda vendar ne! — Se vé,
kraljički trije tam čepé.
Kako so osamljeni
ti revčki zapuščeni!
Spustili so se kar na tla
Kralj **Bertelj**, **Pero**, **Nikita**.

Preveč so pili ga,
so polomili ga,
domov bi radi šli,
nikjer pa doma ni.
Pregrenka mu je kupa,
lažnjivcu kdor zaupa. — —

O jej, o jej,
poglej, poglej,
kaj tam-le skače,
sirotno **Mače**!

Grohot buči po vsej dvorani:
„Oj **Maček**, **Maček** ti zaspani,
Kje pa si bil do slej,
da te ni bilo prej?“

„Imel sem svojo bando,
sem čakal na komando,
sem krempljčke ostril si,
bom skušal, da dobil si
bi solnčnato Gorico,
to nežno devojčico,
pa če bo še kaj več —
saj slaven je moj meč.“

Na tilnik skoči **Avstriji**,
globoko kremplje zasadi
in praska, grize in se muči,
dobi pa take koj po buči,
da „mamma mia!“ zakriči,
razmršen ves po tleh zleti.

Z zavezniki se posvetuje,
srdit načrte nove kuje.
En ples samo še, pa na bal,
poskus le prej je bil, no, no!

Najboljše si nabral je **Mačke**,
pripravil dobro jim je tačke,
naval je grozen bil, a glej,
ostal je **Maček** tam, kot prej.

Še tretjič in četrtič skuša
prodreti verolomna duša,

kozolce prevrača,
se zvija kot kača,
oči so strupene,
nogé pa lesene,
ne pride naprej,
le frska: fej, fej!

Pa **Avstrija**, **Hungarija**
z **Lahona** se norčujeta.

Polentar jezen se maščuje,
kraljičino grdo opljuje.
Oskubljen čaka na svoj del,
vsaj eno miško rad bi vjel.

Le čakaj, ako nimaš dosti,
dobiš tam doli še po kosti,
v Valoni, tam boš videl strah,
ki bo pohrustal te na mah. — —

Naprej korakam, ogledujem,
vrvenje strašno občudujem,
vsak trudi se za svojo stvar,
da njemu v prid je, drugim v kvar.

Tu prireditelj maskarade,
Grey, stopa poln najslajše nade,
za njim trabanti se drvé,
Vittore, **Niko**, **Poincaré**.
Velika jata diplomatov,
agentov, političnih akrobatov,
in — hahaha, poglej no, stoj, —
pojacev vidiš tu nebroj;
na čelu „kraljev“ jim „nečak“,
ki jezik dolg ima in frak,

d'Anunzio —

o, o!

Minister (za počt) brez dežele,
ki bega po svetu kot tele,

o Barzilai, —

jaj, jaj!

Pa **Essad paša**, „kralj“ brez krone,
ki lizal prav rad bi albanske bonbone,
in ta in ori, tutti quanti,
ki vedno kličejo: avanti!
o zmagi svoji lažejo,
pa nam podplate kažejo. — —

Kaj je? — Zakaj se stresaš,
pa na-me se obešaš? —

Preveč je to — —

preveč hudo! — — —

Dvorana cvetna je livada,
za cvetko cvetka nemo pada,
jih bela žena, joj, kosí,
kosí in reže in mori.

Odlagajoč življenja tovor,
korakajo, na glavi lovor,
tja, kjer sovraštva, muke ni;
za njimi pa dekle ihti. — —

Kapelnik dvigne spet taktirko,
napoveduje zadnjo dirko,
nevtralce vabi vse na bal,
ker kmalu ven bo karneval,
jih vabi, obeta jim zlato goró,
ki nikdar imel je ni in je ne bo.

Dvorana se zmaje, vsi stikajo glave,
kje vendar dobili bi misli mi prave?
In sklepajo, sklepe razdirajo,
in med seboj se prepirajo;
a dame prav složno in trdno stojé,
zavestno si stiskajo zveste roké. —

Visoko spet kroži gavran nad glavami,
pa zôra prodira že, Bog je, glej, z nami,
in palmova vejica v ognju žari:

Mir, mir, zaori, mir blaženi ti!

se jim je sploh nemogoče, da bi utekla
njegova duša njihovim krempljem.

Nekoč sta prišla h Kurentu Kristus
in sv. Peter. Kurent je bil sicer velik
grešnik, toda kar je imel, dal je iz srca
rad svojemu bližnjemu. Pogostil je visoka
gosta, kar je najbolje znal in mogel. Kristus
ga vpraša, če hoče za plačilo nebesa. Kurent
se lepo zahvali in veli: Nebesa mi itak
ne odidejo, daj mi namesto njih rajši tri
druge darove. Daj mi najprej to, da s tega
stola nihče ne bo mogel iti preč, razven če
jaz dovolim. Podeli tako lastnost tudi tej
črešnji pred kovačnico, da nihče ne zleze
z nje brez mojega privoljenja in tretji dar
naj bo, da bode moj kovaški meh tako
blagoslovljen, da kar pride v njega, da ga
ne bode smelo zapustiti, dokler bom jaz
živel, brez moje volje in vednosti. Kristus iz-
polni Kurentu želje in gre s sv. Petrom dalje.

Kmalu potem je prišel h Kurentu berač
in ga prosil miloščino. Kurent pravi; danes
je za mene vesel dan. Prejel sem tri lepe

darove, pa bom dal tudi tebi vse, kar pre-
morem. Moje hiše se berači ogibljejo, ker
menda vedó, da nič nimam. Danes sem pa
nekaj bolj založen. Prinesel sem s svatbe
kračo, bokal vina in plašč, ki so mi ga
podarili veseli svatje, da me ni zeblo. Ná,
vse to je tvoje! Berač pojé kračo, popije
vino in ogrne plašč. Kurent veli: Čakaj
malo! Morebiti že dolgo nisi nič poskočil,
moram ti stare ude malo ugreti. Vzel je
gosle in začel gosti, berač pa je plesal s
takim veseljem, kakor ga še nikoli ni začutil,
kar je na svetu. Na ves glas je hvalil Ku-
renta, da mu je napravil tako srečen dan
in prosil s sklenjenimi rokami Boga in vse
svetnike, da bi blagega kovača po njegovi
smrti vzeli v nebesa. —

Kurentu se je približala zadnja ura.
Hudobci niso mogli pričakati, da bi sam
prišel k njim, zato so poslali zopet svojega
švepastega prvaka po njega. Hudoba pri-
švedra v kovačnico in se hudobno zareži
Kurentu veleč mu, da naj se urno odpravi
na pot. Kurent pa mu veli, naj se vséde

málko na stol, saj vendar ni takšna sila,
pa se nekoliko odpočije. Švepec je bil
truden in se vsede. Kurent razbeli klešče
in začne hudobo tako neusmiljeno ščipati
in žgati, da se mu vse poklenske muke ne
zde senca trpljenja, ki ga je moral zdaj
prestajati. Zastonj se je skušal odtrgati od
stola ali s stolom vred pobegniti. Rotil se
je Kurentu z vsemi peklenskimi kletvami,
da nikdar več ne bo blizu prišel, če ga
izpusti. Končno mu je Kurent dovolil, da
naj se pobere odkoder je prišel.

Namesto enega pride kmalu potem
celo krdele peklensčkov po Kurenta. Njih
vodnik mu zapove, da naj gre hitro z njimi,
ker do pekla je precej daleč in na potu
nimajo nikogar, ki bi jih hotel pogostiti,
zaradi njega pa nočejo stradati. Kurent
povabi zlodje, če so lačni, naj se nazobljejo
lepih črešenj, katerih je vse polno pred
kovačnico. Hudički planejo na črešnje in
začno zobati. Kurent pa skliče družino in
vse sosede in začeli so po hudobah udrihati
s koli, drogi, vilami, sekirami in z drugim

orožjem, ki je bilo pri rokah in izvrševali
so ta posel tako dolgo brez vsega usmiljenja,
dokler ne ukaže Kurent, da je dovolj. Sedaj
Kurent hudobcem dovoli zlesti z drevesa
in tekli so s takšno silo, da so se eden čez
druzega prekopicovali in ljudje se niso
mogli dovolj nasmejati. Kmalu pa prigrmi
po Kurenta namesto enega krdele cela pe-
klenska vojska. Kurent se tudi sedaj ne
ustraši ampak veli hudičkom, naj mu
pokažejo napisano pravico, da ga smejo
vzeti, sicer ne gre z njimi. Hudiči mu
prineso pismo, katero Kurent vzame in ga
vrže v meh. Hudobci šinejo za pismom v
meh in tako je imel Kurent vso peklensko
vojsko pod svojo oblastjo. Poiskal je takoj
najtežje kladivo in tudi svoji družini je
velel, da naj tolčejo po mehu, kar morejo.
Ko so se utrudili, so nekoliko odpočili,
potem pa se lotili dela z novega in tako
so hudiče noč in dan nabijali in mečkali,
dokler je Kurent še živel. —

Po smrti se je obrnil Kurent najprvo
proti nebesom. Sveti Peter pa mu veli, ker

Domače in tuje novice.

Poročil se je dne 1. marca novomeščan g. dr. Robert Ogoreutz, c. kr. okrajni sodnik in sodni predstojnik v Ljubljani, z gpdč. Marijo Piccoli, hčerko c. kr. dvornega založnika ter papeževga dvornega založnika g. Gabrijela Piccoli, lekar-narja in posestnika v Ljubljani. Čestitamo!

Prestavljeni so bili okrajni glavar Friderik Mathias iz Krškega k okraj-nemu glavarstvu v Radovljico, deželno-vladni tajnik Pavel Svetec iz Litije k okrajnemu glavarstvu Krško in okrajni nadkomisar Hugo Hofbauer pl. Hohen-wall iz Ljubljane k okrajnemu glavarstvu v Litijo; obenem se jim je izročilo vodstvo navedenih uradov.

Umrli je v Kropi na svojem domu dne 25. t. m. č. gosp. Andrej Zgaga, župni upravitelj v pokoju. Pogreb je bil v nedeljo, dne 27. febr. Čč. gg. duhovnim sobratom se priporoča v memento.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu februarju 1916 je 292 strank vložilo 177.386 kron 34 hel.; 149 strank vzdignilo 103.846 kron 83 hel.; toraj več vložilo 73.539 kron 51 hel.; 2 strankama se je izplačalo hipotecnih posojil 10.700 K; stanje vlog 4.164.421 K 56 hel.; denarni promet 539.103 K 52 hel.; vseh strank bilo je 894.

Vlaki iz Novega mesta v Ljubljano in nazaj in Belokrajino vozijo zopet po prejšnjem redu trikrat na dan.

200 kron približno je nabral dosedaj že tretji red novomeškega okrožja, kakor smo izvedeli, za svetinjske, rožnivece, križce itd., za kar so prosili vojaki po časopisih. Čast! — Vivant sequentes!

Draginjske podpore ljudskošolskemu in meščanskemu učiteljstvu. Na predlog deželnega glavarja je deželni odbor v svoji seji sklenil draginjske podpore v enaki izmeri in enakem obsegu, kakor so se izplačale oktobra 1. 1915.

Najvišjo zahvalo c. kr. naučnega ministrstva je prejela gospa Lina Trostova, učiteljica v Št. Jerneju za uspešno delovanje pri preskrbi toplih zimskih branil za vojake v jeseni 1914. leta. — In za uspešno podporo te akcije pa je prejel priznanje od deželnega šolskega sveta potom okraj-nega šolskega sveta nadučitelj in voditelj g. Karol Trost istotam.

Šolska mladina v Št. Jerneju je za vojne namene napletla in darovala 1586 m slamnih kit ter oddala še 76 rženih skup-nikov. — „Ajmo, ajmo, — vinarje zbi-rajmo za vojsko, jih za zmago dajmo“, pod tem geslom je tamošnja šolska mladina v sedmih tednih po vinarjih nanosila do sedaj že 132.05 K. — Vsak dva vinarja na teden dni, to veliko tisoč kron rodi. — Da bi jih le! V to pomozi Bog in dobra volja!

ni hotel nebes, ko so mu bila na ponudbo, naj si gre iskat prebivališča v peklu. Kurent neče delati nadleže in koraka brez strahu proti peklu. Ko ga zagleda straža, oznani brž v peklu, da pride Kurent. Hudobe se silno prestrašijo, zaklenejo peklenška vrata, se vpró vanje in jih tišče s tako močjo, da jim kremplji prederó vrata. Kurent pa jim zatolče s svojim kladivom kremplje k vratom. Nato se zopet vrne pred nebeška vrata in prosi sv. Petra, da bi mu vsaj toliko odprl, da bo videl, kaj in kako je v nebesih. Sv. Peter mu odpre. Precej za vrati pa zagleda Kurent plašč, ki ga je bil dal beraču in zraven plašča vidi tudi kračo in bokal vina. Kakor blisk puhne na plašč in se vsede na njega. Ko ga sv. Peter začne izganjati mu prijazno zavrne Kurent z besedami: Bog je dal tako pravico, da vsak na svojem lahko sedi.

(Po bajkah J. Trdine.)

Lepaki razglasitve naglega sodstva

so se iznovega razposlali in nabili na vidnih mestih in krajih. C. kr. deželna vlada vnovič nujno opozarja prebivalstvo cele Kranjske na to velevažno razglasitev naglega sodstva, da naj ljudstvo zares in dobro prečita in upošteva dotična določila, da se svari pred izvršitvijo na lepakih navedenih hudodelstvih in da se bode vsakdo, ki zakrivi tako hudodelstvo, sodil po naglem sodstvu in kaznoval s smrtjo. Ves obširen razglas ponatisniti v našem listu, nam ni mogoče zaradi premalo prostora, zato naj bode vsacega skrb in dolžnost, da se sam za to razglasitev pobriga v lastno korist, saj je v pogled tudi na vseh županstvih in nabita na različnih očitnih krajih.

Odprava belih žepnih robcev pri armadi na bojišču. Višje armadno po-veljstvo je naprosilo vojno ministrstvo, naj ne pošilja armadi na bojišče več belih robcev, marveč barvane. Nadomestnim četam se je zato naročilo, naj maršnim oddelkom prepovejo vzeti s seboj bele robce. Bele robce pri armadi na bojišču zamenjajo polagoma z barvanimi.

Nesreče. Franc Martinčič, posestnik na Ravneh pri Št. Rupertu, je padel z drevesa, ktere ga je obsekaval. Zlomil si je hrbtenico in ni upanja, da bi ozdravel. — Janez Lavrič, učenec ljudske šole iz Gor. Polja pri Soteski, si je zlomil desno nogo v stegnu. Oba ponesrečenca se zdravita v kandijski bolnišnici.

Umrli je 24. febr. Marija Debevec, kuharica na Mirni. Pogreb je bil v soboto 26. febr. ob 10. uri dopoldne z mašo.

Iz ruskega ujetništva se je po dolgem času oglašil Karol Štine, posestnikov in mlinarjev sin v Šmihelu št. 19 pri Novem mestu. Smatrali so ga že za mrtvega, kar se po novem letu oglasi z dopisnico, da se nekoliko bolan nahaja v „Ilinska bol-nica“ Permski Ujezd, gub. Perm Rosija. Služil je pri 17. pp. 3 komp. Kedaj in kje je bil ujet, ni znano.

Mrtvega so našli dne 28. februarja 68 letnega Antona Radešček iz Dolenjega Grčevja v nekem vodnem jarku blizu njegovega doma. 22. febr. se je v temni noči vračal na svoj dom. Gotovo mu je spodrsnilo na obronku. Zdrknil je v skalnat jarek ter se deloma ubil, deloma je utonil.

Razglas. Pri zadnjem napadu sovraž-nih letalcev na Ljubljano se je dogodilo, da so se zanesle nerazstreljene bombe v hiše in da se je pri eni celo poskusilo vžigalnik odbiti. Ker vsako najmanjše pre-mikanje lahko provzroči razstrelitev, se resno svari pred dotikanjem nerazstreljenih bomb ali izstrelkov sploh ter se najditelj v splošno korist pozivlja, da pusti izstrelke nedotaknjene na mestu, kjer ga je dobil, ter kraj kjer ga je našel, takoj naznani najbližji oblasti oziroma varnostnemu or-ganu. — Morebiti najdeni izstrelki so na kraju, kjer so se našli pod varstvom varnostnega organa ali druge zanesljive osebe, toliko časa nedotaknjene pustiti, dokler ne pride organ osrednjega artilerij-skega depoja, vojna pošta 330 in izstrelke ne izstrelji ali odstrani. — C. kr. okrajno glavarstvo. Rudolfovo, dne 24. febr. 1916.

Star čevljar kot blagajna. Erminia Marega v Trstu je minuli mesec prejela na sodišču pripadajočih ji 200 K. 100 K je poslala sinu, ki je pri vojaki, 100 K in zlato verižico je pa spravila na kraj, ki se ji je zdel najbolj varen — v star soprogov čevljar. Soprog nič hudega, ali pravzaprav nič dobrega sluteč, je nesel te dni dotične čevlje v popravo k čevljarju M. Marsichu. Kmalu nato je hotela Marega vzeti svoj zaklad iz varne shrambe, pa kako se prestraši, ko ne najde dotičnih čevljev. Vpraša soproga in ta ji pove, da je nesel čevlje k čevljarju. Žena hitro teče k Marsichu, pa ta in njegov pomočnik N. Škof, doma iz Rakeka, odločno trdita, da nista videla ne denarja in ne verižice, čevljar pa je seveda bil prazen. Ker je Škof takoj nato pustil delo in popival, ga je Marega ovadila ter so ga zaprli.

Cerkveno.

40 urna pobožnost v čast presvetemu R. Telesu v tukajšnji frančiškanski cerkvi se prične v soboto 4. marca ob 2. uri po-poldne. Najprvo se bode izpostavilo v čiščenje Najsvetejše in potem bodo pete vespere, ob 5. uri pa litanije in blagoslov. — V nedeljo 5. marca: Ob 5. uri izpostavljenje Najsvetejšega in prva sv. maša; ob 6. uri govor in nato sv. maša; ob 10. uri drugi govor in potem slovesna sv. maša; ob 4. uri tretji govor o presv. R. Telesu in nato litanije. — V ponedeljek 6. marca: Ob 5. uri izpostavljenje Najsvetejšega in potem sv. maša; popoldne ob 5. uri pa litanije in blagoslov. — V torek 7. marca: Kakor v ponedeljek; ob 5. uri popoldne pa slovesen sklep, litanije presvetega Srca Jezusovega, procesija po cerkvi z Naj-svetejšim, zahvalna pesem in blagoslov. — Potreba je velika in časi prerenski, zato naj pridite radi in udeležujete se mnogoštevilno te pobožnosti s prisrčnimi molitvami, s po-kornim srcem in ponižnimi prošnjami k Bogu, da se usmili nas, naše Avstrije in domovine. Kdor prejme te dni saj enkrat sv. zakramente in moli nekoliko pred iz-postavljenim Najsvetejšim, zadobi popolni odpustek.

Tretjeredniški jubilej. V nedeljo 27. februarja se je vršila v naši frančiškanski cerkvi nenavadna slavnost, kakršne še ni bilo v Novem mestu. Štiri članice tretjega reda sv. Frančiška so bile tako srečne, da so doživele svojo 60 in 50 letnico, kar so se posvetile že v nežni mladosti tretje-rednemu bogoljubnemu življenju. Demantni jubilej, 60 letnico (oziroma že 64 letnico) je dočakala Šiška Marija, Ana iz Vavte vasi; zlati jubilej, 50 letnico, pa so doživele Škerbec Helena, Marija iz Brusnic; Šušteršič Rozalija, Klara iz Šmihela in Bohte Frančiška, Magdalena iz Stopič, katera se žalibog zaradi bolezni ni mogla udeležiti tega praznika.

Ob pol drugi uri popoldne je bil slovesen sprevid jubilarin iz zakristije k glavnemu oltarju; spremili so jih preč. g. pater Pavel kot voditelj, potem odbor-nice in druge članice tretjega reda. Po poklicu sv. Duha se je pričelo obnovljenje slovesne obljube naših jubilarin, med katerim je raz lece g. voditelj III. reda v kratkih in mičnih besedah nagovoril pre-srečne jubilarinje, razložil velik pomen slovesnosti in navduševal k vstrajnemu pobožnemu življenju, ki se najlaglje izvršuje ravno v tretjem redu. Posebno je pa še povdarjal, da naj ravno mladina po vzgledu današnjih slavljenk išče zavetje v tretjem redu, katera je najbolj izpostavljena raz-ličnemu zapeljivanju sedanjega časa. Potem se je vršilo nadaljevanje krasnega obreda obnovitve tretjeredniške obljube. Zares lep je ta obred, katerega nakloni sv. cerkev po sv. očetu Frančišku ob takšnih izvanrednih prilikah svojim zvestim udom.

Nato so se pele lavretanske litanije in zahvalna pesem. Darovanje in sprevid od oltarja nazaj v zakristijo skozi stranska vrata sta zaključila slovesnost, katera nam ostane v trajnem in prijetnem spominu.

Vse jubilarinje so bile oblečene v enako novo rujavo obleko in pokrite z rujavo ruto in z vencem, katerega so prejele proti koncu obreda; v rokah so držale svečo in križ. Ves prizor je napravil na navzoče ginljiv utis. Ta posebna slavnost je privabila toliko udeležencev od blizu in daleč, da je bila cerkev natlačeno polna ljudstva obojega spola.

Da je pa dosegla ta nenavadna slo-vesnost tudi svoj nenavaden prazničen sijaj, so največ pripomogli pevec in orgle s spremljevanjem gosli, kar so vse hvale-vredno preskrbeli dobri gospodje in dijaki pod znanim mojstrskim vodstvom g. Ign. Hladnika. Pripoznati moramo: kakor se je napajala naša duša z radostjo ob pre-lepem obredu tretjega reda, tako smo uživali tudi svoje srčno razvedrilo ob krasnem solopetju in petju mešanega zbora

ter ob majestetičnem izvajanju umetnih točk na orgle in gosli liki velikemu kon-certu. — Tukaj omenimo, da samostan sam ni mogel preskrbeti petja, četudi bi to zelo rad storil, ker so peveci večinoma v vojni, pevkam pa ni dovoljeno pri tu-kajšnjih samostanskih razmerah sodelovati na koru.

Naj bode še tukaj hvaležno objavljeno, da so skrbne odbornice tretjega reda na-pravile svojim dragim jubilarinjam skromen obed in malo južino, seveda primerno se-danjemu času, in sicer iz svojih lastnih stroškov in s pomočjo nekaterih odličnih dam iz tretjega reda.

Spoštovanim jubilarinjam pa kličemo tudi mi: Gospod naj Vas ovenča po teku tega življenja z nestrohljivo krono v svetih nebesih!

Vojni pregled.

Oklopno utrdbo Douaumont, se-vernovernovzhodni vogelni steber permanentne glavne utrdbene črte trdnjave Verdun je 25. februarja popoldne z naskokom osvojil brandenburški pešpolk št. 24 ter je trdno v nemški roki. — Uradno se poroča z Dunaja z dne 27. februarja, da so zasedle naše čete Drač. Ta vesela vest se je takoj razširila po celi monarhiji. — Z dne 28. februarja pa se poroča uradno, da znaša plen naših čet v Draču do takrat 23 topov, med njimi 6 obsežnih; 10.000 pušk, mnogo topniškega streliva, velike zaloge prateža in 17 jadrnic in parnikov. Kakor vse kaže, so bežali Italijani na svoje bojne ladje v največjem neredu in se jim je zelo mudilo. — Lahko hitro utrjujejo Valono, kakor se poroča iz Curiha. Laško vojno vodstvo je ukazalo, naj vse srbske in črnogorske čete, ki se nahajajo v Alba-niji, pošljejo v Valono. — Uradno se po-roča 29. febr., da je bil 28. febr. popoldne ogenj laškega topništva proti oddelkom goriškega območja in proti Doberdobski planoti zopet živahnejši.

Doneski

k vremenoslovju Bele Krajine.

IV.

Kake zime smo imeli v zadnjih 29. letih v Beli Krajini, zlasti v adleški župniji.

J. Šašelj.

(Dalje.)

L. 1907. Zima tega leta je bila ve-činoma grda in huda, kakor kažejo na-slednji sezname posameznih mesecev. Na novo leto nastopil je jug, ki je vlekel do 4. Te dni je bilo prav gorko. Toplomer je kazal po +5 do +7 C topline. Vsled njega je skopnel sneg, ki je bil debel po nekod, kakor v Tribučah, 80 cm. Zato od 27. decembra do 3. jan. k nam ni bilo pošte iz Črnomlja. Ljudje v tem času niso mogli nikamor ne peš ne z vozom vsled previsokega snega. V noči od 3. do 4. pa je hudo deževalo in 4. snežilo. Od 5. do 21. pa smo imeli večinoma lepo vreme. Od 22. nadalje pa smo imeli zopet hudo zimo, da je celo Kulpa skoraj pre-mrznila. Toplomer je kazal n. p. 22. in 23. po 15 C. V tem času je tudi večkrat ali deževalo, ali hudo snežilo. Pa ne samo pri nas smo imeli v zadnji tretjini januarja hudo zimo, marveč tudi drugodi, in po nekod še hujšo, kakor so pisali časopisi, kakor v Galiciji, na Ruskem, Francoskem. Celó v Trstu, po Italijanskem in v Rimu so imeli ta mesec sneg in led. Časopisi so pisali tudi o mnogih nesrečah vsled snega, leda in zime po raznih krajih. Tudi vlaki po nekod niso mogli voziti. Tudi februarja smo imeli prav nenavadno, neugodno in mrzlo vreme. Do 16. nismo vidili solnca, ker je bilo ali oblačno ali megla, večkrat je tudi snežilo in enkrat deževalo. Od 16. do 20. pa smo imeli lepe solnčne dni, ravnotako od 22. do 28. Snega smo imeli ta mesec do pol metra na debelo. Po hostah in dragah, kamor ne prisije solnce, pa je bil še debelejši.

Skoraj ves mesec je bila izvrstna sanina, a v stran pa skoraj ni bilo mogoče iti s živino, ker je bil predebel sneg. Da so mogli iti v hoste po drva, so morali sneg razmetati. Že prvi teden februarja je nastopila v naši župniji precej hudo hripa ali influenza, kakor minulega januarja l. 1905. Obbolelo je za njo veliko ljudi, posebno hudo je napadla ženske. Nekateri so ležali po 1 do 3 tedne. Ta mesec je umrlo v naši župniji 8 oseb, kar je pri nas izredno veliko. — Tudi po drugih deželah in državah so imeli ta mesec obilo snega in občutljiv mraz. Po nekodi pa tudi zamete in hude viharje in to celo tudi v Italiji. Ravnotako so bile tudi po različnih morjih hude nevihte in veliki viharji, da je ponesrečilo več bark. — Pa tudi marec je bil prav neugoden in večinoma mrzel. Mnogokrat je vlekla hudo burja in je večkrat snežilo. Včasih smo imeli tudi viharje, kakor 9. in posebno 11. Snega smo imeli čez 40 cm na debelo. Led s kalov je izginil šele 17., prej jih je pokrival vso zimo. Od 18. nadalje pa je bilo lepše in topleje vreme. Sploh je bila ta zima izredno guda in huda, in stari ljudje niso pomnili, da bi bil sneg ležal kdaj tako nepretrgoma vso zimo, t. j. odkar je zapal 6. decembra, do konca marca ali še dalje. Ljudje niso mogli skoraj vso zimo nič delati zunaj. Vsled hude zime je poginilo tudi več koristnih tic, ker niso imele hrane in pa vsled mraza. To zimo so tudi strni veliko trpele in močno poginile pod snegom. — Tudi druga polovica aprila je bila prav neprijazna, mokra in hladna. Držala je večinoma burja, da je bilo včasih prav hladno. Nekaterikrat je tudi deževalo in snežilo. Do 24. ni še skoraj nič ozelenelo, le bezeg nekoliko in tu pa tam kaka bukev. 30. aprila so cvetele šele nekatere breskve in kaka črešnja, a drugo sadje pa ni bilo še skoraj nič zeleno in ni še nič cvetelo. Najstarejši ljudje niso pomnili, da ne bi pri nas sadje cvetelo meseca aprila. Več jih je bilo tudi, ki še ta mesec niso posadili krompirja.

(Dalje prihodnjič.)

Vreme v marcu.

V tem mesecu se ljudje prav radi prehlade in nevarno zbolijo. Tedaj: varujte se mraza in prepriha in ne zaupajte morebitni suševi toploti prav nič! — Najnevarnejši čas v marcu so dnevi od 17. do 28., zakaj ti dnevi odločujejo vreme, ki bo v bližnjem četrtletju. Ako je v tem času nevihta in sneg, se lahko pričakuje mrzlo in mokro vreme; če je vzhodni veter in mraz, lahko pričakujemo sušno, neugodno in rastlinstvu škodljivo pomlad, v kateri navadno ponoči zmrzuje. Kakršen veter je te dni, tak ostane navadno do meseca junija z malimi izpremembami. Ugodnost in vlažnost z zapadnim vetrom, če je precej silen in če je deževno, naznanjata gotovo trimesečno ugodno jasno vreme, ob katerem bo vse lepo rastlo. — Ako trajajo hude zime s snegom in mrazom še nekaj časa tudi v marcu, je to dobro znamenje lepe spomladi in lepega poletja. Po skušnjah je torej najbolj ugoden sušec, če je mrzel, da ne začne zeleneti. Zaradi ozimne setve pa mora biti ob enem suh, najboljše brez snega. Gorak sušec ima rad mrzel april.

Vremenski pregovori.

24. Če Gabriela dan zmrzuje, več potlej slana ne škoduje.

Če sušec z glavo ne zmajé, pa z repom svojim rad vijé.

Če dolgo v sušcu sneg leží, ozimna setev se morí.

Če je sušca že zeleno, redko leto je pleméno. Kar že sušca zelení, vse se rado posuší.

Če sušec prah okrog pometa, nam dobro letino obeta.

Če v sušcu že igrajo se mušice, v aprilu dobre se ti bodo rokavice.

Razvedrilo.

Čudna pravda. Prišel je pred več leti na pustni torek neki reven popotnik v gostilno ter prosil za šest jajec in kruha, ker bil je silno lačen. Gospodinja mu jih

skuha in popotnik jih slastno pojé z velikim kosom kruha. Gospodinja mu še prinese na zahtevo políc vina, ki se mu je še le prav prileglo k tečni južini. Ob neopaženem trenutku pa smukne na plano in izgine, saj ni imel niti vinarja v žepu, da bi zamogel plačati „ceho“. Da se je skopi gostilničar s svojo obilno krčmarico še nekaj dni jezil po tem dogodku zaradi velike izgube, je umevno. —

Bil je zopet pustni torek. Lepa kočija se vstavi pred to gostilno in iz nje stopi eleganten gospod. Gostilničar ga prijazno pozdravi, si mele roki, ga pelje v sobo in mu odkaže pač po svojem razumu najlepši prostor za tacega nenavadnega odličnega gosta. Gospod si naroči seveda dobre južine. Med tem pa se pogovarja s krčmarjem o tem in onem. Pri drugi mizi v kotu je pa sedel neki drugi gospod in je poslušal. Ko se novi gost pokrepča z okusno jedjo, tudi debelih krapov mu je prinesla gospodinja, začne praviti gostilničarju sledeče:

„Vi se bodele gotovo še spominjali, kako Vas je ravno pred desetimi leti na pustni dan opeharil neki reven popotnik za šest jajec, kruh in vino. — Vidite, jaz sem tisti! Takrat nisem imel niti vinarja v žepu, toda posrečilo se mi je, da sem postal premožen mož in tedaj pridem, da Vam plačam svoj dolg. Koliko sem Vam dolžan?“ —

V tem hipu pokliče gospod tam v kotu gostilničarja k sebi in mu zapove na ušesa, da ne sme nič zahtevati danes, ampak naj reče, da mu bode račun že poslal v mesto. — Gospod gost s tem predlogom dolgo ni bil zadovoljen, končno pa vendar pritrdi in reče gostilničarju, da mu naj le račun pošlje ali pa osebno prinese na njegovo stanovanje. Kmalu potem se gospod zopet odpelja s kočijo. —

Sedaj se vsede krčmar k svojemu znanemu gostu, ki je bil advokat. In ta mu reče: „Jaz poznam dobro tega gospoda; bogat je in trgovec s zlatnino in z juveli. Ta mož bo moral jajca dobro plačati in midva bodeva imela oba masten dobiček. Jaz mu bodem v vašem imenu napisal račun in sicer: šest jajec je takrat veljalo toliko; iz tistih jajec bi se izvalilo toliko in toliko pišk in petelinčkov; piške bi zopet znesle toliko in toliko jajec in iz tistih jajec bi prišel zopet novi kurji zarod in pomislite, koliko dobička bi vi napravili z jajci in kokoši v teku deset let.“ Advokat je naračunal nad 100.000 goldinarjev, katere bi moral plačati bogat zlatar. To sta se smejala lakomneža ter še na ta način izpraznila poličke z najboljšim vinom. —

Gospod zlatar dobi zares po advokatu račun za jajca. — Silno se je prestrašil velikanske svote! Sam pri sebi je mislil, da sedaj postane zopet berač, kajti takšne svote vendar ne more plačati. — Vzel je revolver ter odšel ves obupan iz mesta proti nekemu gozdu. Tam ga sreča kmet in ko ta zapazi, da se je mislil gospod ustreliti, ga hitro prime za roko, mu vzame revolver in zavpije: „Za Boga, kaj mislite storiti!“ — Nato mu je zlatar vso zgodbo od jajec povedal in da mu tedaj ne preostaja družega, kakor da se usmrti in to tem bolj, ker noče nobeden advokat prevzeti njegove pravde.

„Gospod, nič ne marajte!“ odgovori kmet. „Vaša pravda je poštena in mora in bode dobro izpadla za vas. Jaz priprostim kmet vas bodem zagovarjal in sicer s popolnim porazom nesramnega tožitelja in njegovega advokata. Sporočite mi dan vaše sodnijske obravnave, naslov vam tukaj povem in prišel bodem pravočasno k sodnji. Z Bogom!“ —

Vbogi zlatar se zares potolaži, gleda za odločnim kmetom in se končno vrne domov napolnjen s sladkim upanjem. Ko izve dan razprave sporoči kmetu in ga prosi tedaj za zagovornika. —

Osodepolni dan napoči. — V sodnijski čakalnici so že vsi povabljeni: gostilničar,

njegov advokat in obtožene — toda kmeta zagovornika ni! — Ura bije devet. Sodnik pokliče k obravnavi. — Zlatarju se temni; srce mu tolče kot kovaško kladvo, trese se na vsem životu, obupuje! — Še se poskuša ojunačiti s zadnjo zbrano močjo ter prosi sodnika za nekaj trenutkov potrpljenja, ker še pride njegov zagovornik. Sodnik se ga usmili in počakajo vsi ter med tem gledajo pri oknih v lep pomladanski dan. —

Kar pripelje kmet z zavihanimi rokavi in z bičem v roki velik voz gnoja in na vrh napolnjen žakelj. Zlatarju so oči veselja zablesteli in v par trenutkih je bil kmet-zagovornik v dvorani. Veliko smeha je bilo, preden se je zamogla obravnava pričeti. —

Tedaj se začne odločilna bitka. Gospod sodnik slovesno prečita težko obtožbo in zagovornik gostilničarja potrjuje resnico obtožbe. —

„No, obtožene, imate li proti tej vaši obtožbi kaj odgovarjati?“ — Nato se oglasi kmet z povzdigneno roko: „Jaz sem tukaj, da zagovarjam tega poštenega gospoda trgovca, ki je popolnoma nedolžen. Prosim, potrpite nekoliko; takoj prinesem dokaz resničnosti o svoji izpovedi!“ Kmet skoči hitro skozi vrata. — Vkljub resnemu sodniškemu značaju je nastal med tem velik krohot; le zlatar je bil rumen strahu, kakor je rumeno njegovo zlato. —

Že je zagovornik zopet nazaj in položi poln žakelj pred sodnika in ga odveže. Sedaj vpraša kmet-zagovornik sodnika in druge navzoče: „No povejte mi, modrijani, kaj je to v tem žaklju?“ — Vsi enoglasno odgovore: „Fižol!“ — Kmet: „Kakšen fižol?“ — Vse je molčalo! Tedaj zopet kmet: „To je vendar kuhan fižol!“ — „In gospod sodnik in gospod advokat, povejta mi, ali bode zrastle iz tega kuhanega fižola nov fižol?“ — In, ali bode ta kuhan fižol pomnožil svoj sadež tisočero in tisočerokrat, če ga položimo v zemljo in ves voz gnoja naložimo na njega? Odgovorite modri sodnik in tožitelj in advokat: ali je to mogoče?“ — Vse je ostalo tiho. Nato zopet nadaljuje kmet: „Kakor ni mogoče, da bi se zaplodil iz kuhanega fižola nov fižol, ravnotako je nemogoče, da bi se iz kuhanih jajec, ki jih je dal tožitelj obtožencu, še kedaj izvalili pišanci in se pomnoževala kurja zalega na stotisočerokratno vrednost!“ —

Ker protidokazov in ugovorov ni bilo, je sodnik zlatarja oprostil in tožitelj je odšel s svojim advokatom osramočenim srcem domov s poboljškom, da je moral poplačati vse sodnijske stroške. — Kmet-zagovornik pa je zavihlil zopet svoj bič in odpeljal gnoj na svojo njivo poln ponosa in si svest, da je tudi kmet ustvarjen za kaj višjega.

Verjetna ljubezen.

Draga, nadebudna Liza, mar je res končana kriza? ...

V časniku sem danes brala, da nevesta si postala.

Toda ti si gibčna, mlada, vedno bi plesala rada,

ženinu pa klanja stas tužna doba sivih las.

Kakšna li te žene sila, da si v zakon privolila?

Ženin tvoj že star je mož, ti ljubila ga ne boš.

„Draga Pepa, ne zameri, jaz živim pa v trdni veri, da ljubila bom vsekdar zlati ženinov — denar.“

Slab sporazum.

Milka, Milka, hitro vstani! Vstani že na prvi klic.

Človek si lahko prihrani s tem trpljenja strašnih vic.

Ljuba mama, take vice vedno rada jaz tipim.

Vedno si želim pravice, torej, pusti naj ležim!

V sanatoriju.

„Koliko jih je umrlo to noč?“ vpraša strežaja zdravnik.

„Štirin poslalo nebo je pomoč...“ reče zdravniku strežnik.

„Petim zapisal sem včeraj zdravil,“ reče zdravnik ves potrt.

„Petim da, vendar jih eden ni pil, ni še pripravljen na smrt.“

Za kip presladkega Srca Marijinega v kapiteljski cerkvi v Novem mestu:

Gospa Uršula Avsenik 4 krone.

Za nagrobni spomenik pokojnemu preč. g. Mihaelu Barbo:

Gospa Uršula Avsenik 2 krone.

Loterijske številke.

Trst, 23. februarja 3 40 32 60 57

Listnica uredništva:

G. I. K. Sad, št. Vid pri Zatičini. Kakor vse kaže, bode pujskov na sejnišču 6. marca dovolj na razpolago. Na različne neosnovane govorice se ni ozirati.

Preklie.

Podpisani Matija Šuštersič, posestnik v Malem Škrjančevem, prekliečim vse, kar sem o g. Francu Hraštarju, gostilničarju v Šmihelu, žaljivega trdil kot popolnoma neresnično, in obžalujem, da sem mu s svojo nepremišljeno govorico čast kratil.

Tudi se mu zahvaljujem, da mi je na mojo prošnjo odpustil in svojo tožbo radi razžaljenja časti proti meni umaknil.

V NOVM. MESTU, dne 24. februarja 1916.

129 Matija Šuštersič.

130 U 45/16

4

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem je o obtožbi opravitelja državnega pravdnistva zoper

Marijo Pelko

zavoljo prestopka po § 14 nar. z dne 7/8. 1915, št. 228 drž. zak. v navzočnosti opravitelja državnega pravdnistva, proste obtoženke Marije Pelko, po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja, da se obtoženko kaznuje, — razsodila tako:

Marija Pelko, 24 let stara, rojena v Toplicah, omožena, gostilničarka tam, nekaznovana

je kriva

prestopka po § 14 ces. pat. z dne 7. avgusta 1915, št. 228, storjenega s tem, da je dne 3/2. in 4/2. t. l. v Toplicah v njeni gostilni prodajala vojakom krvave in jetrne klobase komad od 80 vinarjev do 1 krone, dočim so v drugih gostilnah take klobase od 50 do 60 vinarjev, torej zahtevala, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene in

se obsodi

radi tega po § 14 omenjenega patenta z uporabo §§ 261, 266 kpr. na 10 kron globe, v slučaju neizterljivosti 2 dni zopora in poleg tega še z globo v znesku 10 K, v slučaju neizterljivosti pa na 1 dan zopora.

Dalje se v smislu § 19 imenovane cesarske narredbe določi, da se ima ta sodba enkrat objaviti v časopisu „Dolenjske Novice“ in nabiti javno v očinah, kjer obdolženka stanuje in kjer je izvršila kaznjivo dejanje.

V smislu § 389 kpr. se obtoženka obsoja v poračilo stroškov kazenskega postopanja.

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem, odd. III., dne 22. februarja 1916.

Grom m. p.

Dr. Hrašovec m. p.

Velika svota denarja 154-0-53

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

IVAN SVETEC

brivec in vlasuljar RUDOLFOVO

Glavni trg, nasproti mestni hiši

priporoča že izgotovljene lasne kite v vseh barvah. Izdeluje tudi druge lasne potrebnosti ter ima vedno v zalogi podlage, mila, pristno tekočino Hair-petrol in Bayrum proti izpadanju las, potem Burgit za sigurno odstranitev kurjih očes in druge toaletne stvari. — Kupuje na drobno in debelo zmešane in rezane ženske lase. 128-24-2

Lepo stanovanje

se odda s 1. majem t. l. v najem v hiši št. 277 v Novem mestu, obstoječe iz treh parketiranih sob, kuhinje, kleti, kopalne sobe in druge pritikline. Poizvé se pri lastnici g. Neži Perko v Kandiji. 123-3-2

Tisk J. Krajec nasl.